

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

IV. évfolyam

2003/
Augusztus

A Haltermelők Országos Szövetsége
és a Halászzati TermékTanács információs és marketing hírlevele

Egyetértések interjúja

Eseménydúsán teltek az elmúlt hónapok a halászzság életében. Nem csupán az ország-szerte megrendezett halászzsléző versenyek, rendezvények dúsították az életet és dúsítják egészen decemberig, hanem a gazdálkodási környezet is okozott sok-sok munkát, fejtörést. A Haltermelők Országos Szövetségének közgyűlése elfogadta a Fehér Könyv gazdálkodással kapcsolatos megállapításait, összegzéseit, ez által a szövetség érdekképviseleti tevékenységét is. Egy kis közösségnek, mint a halászzságnak bizony egyre hangosabban kell hallatnia a hangját ahhoz, hogy az agrárkör-mányszatnál érvényre juttassák az érdekeket. A szövetség hallatta is hangját, eljut-tatta az igényeket, s ennek köszönhető, hogy a rendkívül súlyos aszálykár kompen-zálásából végül is a halastavak sem maradtak ki. S éppen az aszály hozta felszín-re az évek, évtizedek óta tartó vízgazdálkodási problémákat. Dr. Orosz Sándort, a Haltermosz igazgatóját aktuális kérdésekről faggattuk.

• Igazgató úr, kezdjük először a gazdálkodással. A Fehér Könyv megállapításai szerint tavaly nem zárt rossz gazdasági évet a halászzság, mégis, milyen negatívumok hátráltatták a gazdálkodást?

– A halászzsát gazdálkodását illetően, a Fehér Könyv adatai szerint is stabil évet zártunk. Piaci értelemben kiegyensúlyozott időszakot tudhatunk magunk mögött, amit

a termelési eredmények is visszaigazoltak. Nem volt anomália, ami jelentősen befolyásolta volna a gazdálkodók tevékenységét, kisebb gondok, persze, azért akadtak. Elsősorban az időjárás szélsőségeségére gondolok, hiszen tavaly egyidejűleg jelen volt a nagyon sok és nagyon kevés víz problematikája, a fagy és a túl gyors olvadás. Ilyen „ap-róságok” zavarták a munkát, ezzel együtt a végső számok konszolidált állapotot tükröznek. Ez azért jó, mert az Európai Unióhoz való csatlakozást megelőző időszakban fontos, hogy az ágazat szereplői úgy érezzék, hogy stabil alapokkal lépnek át az „új világba”. Ott ugyanis a felkészülés ellenére számos újdonsággal találkozunk, amelynek megtanulása, elsajátítása sokkal könnyebb stabil alapokkal. Egy ilyen megjegyzés per-sze nagy szélsőséget takar. Az egészen kis-

Ez azért jó, mert az Európai Unióhoz való csatlakozást megelőző időszakban fontos, hogy az ágazat szereplői úgy érezzék, hogy stabil alapokkal lépnek át az „új világba”.

termelők, akik kizárólag egy tavon termel-nek árupontyot, nem érezhetik magukat biztonságban. Ezért is próbáltuk megszer-vezni a termelői csoportokat, amelyek ép-pen ennek a rétegnek nyújtanának valós segítséget, s erre rá is szorulnak majd a csatlakozás után. Csak halkan tesz-em hozzá, hogy csatlakozás nélkül is van egyfajta kényszer a termelői csoportok létrehozata-lára. A szervezésnél azon-ban azt tapasztaltuk, hogy a bizalmatlanságot még nem sikerült teljes mértékben eloszlatni a gazdálkodók-ban, ám ennek a vége csak a teljes csőd lehet. Éppen ezért minden alkalmat meg kell ragadni annak súlykolására, hogy embe-rek, lépjetek túl a saját ár-nyékotokon, mert ha nem, akkor rajtatok túllép a vi-lág. Az önmagunk árnyékának túllépése pedig azt jelentené, hogy ha a termelői cso-portokat létre is hozzák.

• A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv egyik célcsoportja éppen a termelői csoportok létrehozatalát támogatja, mégpedig hazai és uniós forrásokból is...
– Ez így igaz, de hozzá kell tenni, hogy a mai szabályok szerint létrejövő termelői csoportok nem mindenben egyeznek a majdani, az EU szabályai szerint támogat-

ható csoportokkal. A méretek ugyanis nem mellékesek. Az unióban az is fontos kritérium, hogy az adott termék régiós piacának legalább egynegyedét uralja az adott csoport. A magyar szabályok viszont – éppen a valóság talaján – engedékenyebbek ezen a téren, hiszen egy régióban, sok esetben még a tíz százalék összefogása is nagy nehézségekbe ütközik. Hogy ezért ki a felelős, nehéz volna megmondani, a politika azonban szerepet játszott ebben. S ezt tragikus-nak tartom: ideje volna a politikának lehúzni a rolót ezen a téren, s azt mondani, hogy itt lezárjuk a korábbi történetet, mert az összefogás ideje jött el.

Tartalom:

Halászbúcsú, gondolatokkal	3
A halászzsát 2002. évi export-import adatai	4
Bajai Népiünnepély – a kezdetektől napjainkig	6
A halászzlé és Baja város ünnepe	7
Uniósi termelői érdekvédelem (II. rész)	8

• A gazdasági racionalitás is ezt mondatja a józanul gondolkodókkal...
– Kétségtelenül, de a racionalitás is emberi döntéseken keresztül valósul meg. Márpedig láthatunk rossz döntéseket, amelyek következtében egy-egy gazdaság tönkrement. Hogy a magam példáját említsem:

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:
Szerkesztő Bizottság
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Hajtun György

Egyetértések interjúja

mindenki tudja, én is, hogy a dohányzás káros az egészségre, és mégis dohányzom. S remélem, hogy ezzel nem az alkalmatlanságomról állítottam ki a bizonyítványt.

• **A politika alkalmatlanságáról van szó, nem pedig az emberi szokásokról, ha úgy tetszik szenedélyekről. A politikának ideje volna jobban kivonulnia a gazdaságból.**

– Egyetértek ezzel a megállapítással. Az lenne valós segítség a gazdálkodóknak, ha e tekintetben nem farizeus, álságos politikával, hanem szókimondó, direkt és az érdekeiket feltárni segítő politikával találkoznának. S ez – meggyőződésem szerint – nemzeti érdek volna. Az Európai Unióba szuverén államként, nemzetként kívánunk belépni, ami viszont gazdasági erő nélkül csupán álom marad.

• **Én pedig ezzel értek egyet. De ha már ilyen sokat beszélünk az Európai Unióról és a tíz hónap múlva bekövetkező tagságról, hadd kérdezzem: a halászságnak is komplexebb, környezetkímélőbb, – védeőbb gazdálkodást kell megvalósítania ahhoz, hogy az uniós támogatásokból a kívánt mértékben részesedjen.**

– Megint csak azt kell mondanom, hogy egyetértek a kérdésben megbújt okfejtéssel. Van néhány olyan újdonság, amelyről nem árt szót ejtenünk. A magyar halászságnak eddig sem volt ismeretlen a természet- és környezetvédelem, hiszen jó néhány olyan halastavunk van, amelyek természetvédelmi területen működik. De a horgászturizmus vidékfejlesztési jellegű megvalósítását is említhetném, miként a környezetvédelmi programokban való részvételünket is. Ez kellő alap ahhoz, hogy azt mondjam, hogy a magyar halászoktól nem áll messze a környezetkímélő gazdálkodás. A halászság ágazati besorolása egyébként egészen más az EU-ban, és más idehaza. Az unióban nincs is ágazati besorolás, de van közös halászati politika, külön közös mezőgazdasági politikától. A legtöbb helyen a tagországok inkább ehhez a közös politikához igazítják a halászati tevékenységet, szemben a magyarral, ahol a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium irányításával inkább a mezőgazdaság részeként kezelik a halászságot.

A legtöbb helyen a tagországok inkább ehhez a közös politikához igazítják a halászati tevékenységet, szemben a magyarral, ahol a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium irányításával inkább a mezőgazdaság részeként kezelik a halászságot.

Mindezt azért hozom elő, mert ami a halászság sikerét hozza, a magyar statisztikai számveteli rendben nem minősülnek alaptevékenységnek, sem mezőgazdaságnak, sem halászatnak. S ez a horgászturizmus. Így lesz majd egyfajta ágazati besorolási feszültség, amelynek ott van gyakorlatias jelentősége, hogy ennek a tevékenységnek vannak

olyan elemei, amelyhez állami, közösségi költségvetési támogatások is szükségesek. Ha pedig a támogatás besoroláshoz igazodik, akkor ezektől a támogatásoktól esik el a halász. Az ágazati besorolás újragondolására tehát nagy szükség lesz.

• **Hogyan tudja a Haltermos befolyásolni a kormányzatot abban, hogy a besorolás kérdésében másként gondolkodjon?**

– Beszélni kell róla. Másrészt számolni, harmonizálni kell a jogszabályokat. Feltételezve a jó szándékot, ezt olyan harmonizációs munkának tekintem, amiről korábban nem beszélhettünk. Azt gondolom, hogy az EU gyakorlatának megfelelő magyar átiratokat kell elkészíteni, mert a közösségi halászati politika, és az abból egy-egy régió, vállalkozó javára elnyerhető többletek beleférnek abba a kategóriába, amelyet úgy fogalmaz meg a jövő évi költségvetéssel kapcsolatos iránnyelv, miszerint olyan költségvetést kell kialakítani, hogy az EU támogatási lehetőségeit maximálisan kihasználjuk. Ha nem rendezük át a dolgainkat – a mezőgazdasági támogatás alapanyag termelés központú, vagyis 50 százalékban mezőgazdasági tevékenységet kell a cégnek folytatnia ahhoz, hogy támogatást kapjon – a halászok nem jutnak hozzá ezekhez az uniós forrásokhoz, s nem hiszem, hogy ez volna a kormányzati szándék.

• **Ha tagjai leszünk az uniónak, mennyire szorul háttérbe a nemzeti agrárpolitika?**

– Ezen a tudósok és politikusok is sokat vitatkoznak. Jómagam Sipos Aladár akadémikussal értek egyet, aki azt mondja: aki úgy gondolkodik, hogy a csatlakozás után a nemzeti agrárpolitika fölöslegessé válik, az nem érdemli meg sem az agrárpolitikust, sem a mezőgazdász titulust. Kétségtelen tény, hogy jóval korlátozottabb lesz a mozgáster, de abban az alapkérdésben, hogy a kormány mit akar a mezőgazdasággal tenni, szuverén döntés marad. Nem egyszerűen arról van szó, hogy

Brüsszel diktál, mert Brüsszelben mi is ott leszünk. Hadd említsek egy nem éppen idevágó példát. Brüsszelben ma a szennyvíz-gazdálkodási támogatásban azok az elvek érvényesülnek, amelyek szerint kifejezetten óriás, megarendszerek kapják a legtöbb támogatási pénzt. A mai magyar gyakorlat sokkal inkább azt követelné meg, hogy kisebb, kezelhetőbb rendszerek kap-

janak támogatást. A brüsszeli döntésben tehát a magyar álláspontnak is érvényesülnie kell a jövőben, ha eléggé meggyőzően el tudjuk mondani az érveinket.

• **A kérdésem továbbra is az, hogy a szövetségnek mennyiben kell változtatnia a munkáját?**

– Alapvetően nem szükséges változtatni, mivel mind a mostani, mind pedig vélhetően az egyesület követően létrejövő alapszabály egyértelműen a halhoz, a halászat-hoz, a halászati vállalkozásokhoz – nem árbevétel centrikusan – köti az érdekképviseleti tevékenységet. Mi nem statisztikai szemlélettel gondolkodunk, hanem tagjaink érdekeiért és javáért dolgozunk. Azt azonban látni kell, hogy az érdekképviseleti munka ma már nem egycsatornás. Az FVM-en kívül a környezetvédelmi és a gazdasági tárcahoz is van kapcsolatunk. Az EU-n belül pedig mind a mezőgazdasági, mind a közös halászati politikai intézményrendszerben ott kell lennünk. Ez persze, nem egyszerű dolog egy ilyen kis szervezetnek, mint a miénk.

• **Beszélnék az aszályról: első ízben jelent meg a kormány aszálykárakkal foglalkozó rendeletében a halastó és a hal. Ezt áttörésnek vélem az érdekképviseleti munkában, ugyanakkor az aszály stratégiai szempontból is foglalkoznia kell a szövetségnek.**

– Bizonyos állami intézkedések címén korábban is kapott a halászság állami támogatást. Az újdonság az, hogy az aszály kapcsolatos igazgatási gondolkodás befogadta a halászság problémáját is. Nagyon nehéz egyébként ez a kérdés: ha nem ürül ki a tó, addig a tévé is azt mutatja, hogy a tóban van víz. Igaz, a víz mélységét már nem tudja megmutatni a kamera, s azt sem, hogy a halszék mennyire hiányzik az oxigén. A szövetség minden alkalommal próbálkozott e károk elismertetésével, de úgy tűnik, hogy a rendszer áttörése csak mostanra sikerült. S ez nagyon fontos lépés a jövőre nézve. Ami a stratégiát illeti: a Kárpát-medence – a meteorológusok besorolása szerint – mindig is aszályos terület volt. Ezért az itt lévő vizet kell minél hatékonyabban megfognunk, felhasználnunk, mert jelenleg több víz folyik ki az országból, mint amennyi befolyik. A halászat nem issza a vizet, de víz nélkül nem tud megélni. S ha ott tud tartani vizet egy halastó, akkor az a környezetére is jó hatással van. Az aszálystratégia kialakításakor – s ebben a Halászati és Öntözési Kutatóintézetnek meghatározó szerep jutott – az a szemlélet érvényesül, hogy integrált vízkezelést kell megvalósítani, ami a víz többcélú hasznosítását teszi lehetővé. A halászok jó gazdái a víznek, s azok is kívánnak maradni.

– Hajtun György –

Halászbúcsú, gondolatokkal

A Szent Péter-Pál napi halászbúcsú június végén az Aranypony Rt. legnagyobb rendezvénye. Lévai Ferenc elnök-vezérigazgató ez úttal mégsem volt felhőtlenül boldog, mert az aszály ellen ő sem tud mit tenni. Kénytelen volt néhány tavat kényeszerből lehalászni, s ez bizony jelentős bevételkiesést okozott a cégnek. A halászbúcsú napján – június 29-én sem enyhült a kámikula, így a népes vendégseregnek jól esett az új, éppen ezen a reggelen átadott temperált öko-turisztikai központban végighallgatni a szakmai előadásokat.

Évről évre gyarapodik az Aranypony Rt. rétimajori környezete. Újabb és újabb épületek nőnek ki a földből, pontosabban a régiek is átalakulnak. A felavatott öko-turisztikai központ valamikor magtárként működött. Lévai Ferenc úgy véli, ha teljesen lebontották volna az épületet, és a helyére újat építenek, jobban jártak volna, mert igen sokat „szenvetkedt” az átalakítással. Amikor eldöntötték, hogy létrehozzák a központot, akkor már évek óta szükségük lett volna

gítség az olyan hagyományos rendezvény, mint a Szent Péter-Pál napi halászbúcsú. Lévai Ferenc biztos abban, hogy egyre rangosabb eseménnyé válik a halászbúcsú, és egyre több helyen ünneplik meg szerte az országban. Minden esemény fontos, amelyen haléltel főznek. Ami pedig a szakmai konferenciát illeti, rangos előadókat sikerült megnyerni előadónak. Váradai József, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium helyettes államtitkára rávilágított arra,

A fejlesztés azért valósulhatott meg, mert a tavalyi esztendő nem zárult rosszul a halászok gazdálkodását illetően. A piac jó árakat hozott, kiegyenlített volt az ellátás, így az Aranypony Rt.-nek is voltak fejlesztési forrásai.

egy laboratóriumra is, mivel a Haltenyésztési és Öntözési Kutató Intézzel szorosan együttműködve végeztek és végeznek ma is kísérleteket. Ugyanakkor azt is látták, hogy a vendégjárás, a turisztikai fejlesztés egy 30–50 fős tanácsstermet is igényelne, ahol leülhetnek megbeszélni a közös dolgaikat. S egy úttal a szállásgondokon is enyhíthettek, hiszen hét kétágyas szobát is kialakítottak a harmadik szinten.

A fejlesztés azért valósulhatott meg, mert a tavalyi esztendő nem zárult rosszul a halászok gazdálkodását illetően. A piac jó árakat hozott, kiegyenlített volt az ellátás, így az Aranypony Rt.-nek is voltak fejlesztési forrásai. É mellé a Széchenyi-tervben pályáztak és nyertek 20 millió forintot a központ megépítéséhez. A háromszor kétszázhusz négyzetméteres szint alsó részén működik a biológiai és kémiai laboratórium, könyvtárterem, szociális helyiségek találhatóak, a középső szinten alakították ki az európai szintű konferenciatermet, amelyben minden digitális technika és modern felszerelés megtalálható. Ezen a szinten van még egy kis elnökségi tanácskozó és a büfé, míg a harmadik emeleten a vendégszobák várják a pihenni vágyókat. A Szent Péter-Pál napi ünnepség szövege az épület elkészültének határideje, így – ha csak az utolsó pillanatban is – de minden a helyére került.

A halászoknak van mire büszkék lenniük, ha a múltat idézzük. Az elnök-vezérigazgató úgy véli, hogy a jövő generációjának is meg kell ismernie e ma már kis szakma gazdag múltját, történelmét. Ehhez se-

hogyan mennyire érzékeny a víz helyzet ma Magyarországon. Énnél aktuálisabb téma, mint a mezőgazdaság kitettsége a víznek, aligha van manapság. Sajnos aktuális, hogy soha nem volt ekkora aszály a dunántúli halászati cégeknek, mint az idén. Nem emlékszik senki, hogy Sárrett legmélyebb pontja, a rétimajori halastó rendszer kiszáradt volna. Az aszály több évre visszavetheti a gazdálkodást. A vezérigazgató számításai szerint több mint 30 millió forint bevételkiesést kell elszenvedniük a vízhiány miatt. A legnagyobb baj az, hogy ennek a

folyamatnak nincs vége, mert ha nincs csapadék, akkor nincs vízutánpótlás sem. A halászoknak fel kell vetni a dombvidéki víztározás kérdését, mert ha nem fogjuk meg a bejött vizet, akkor a halastavak kiszáradnak. A víz valóban maga az élet.

A horvátországi halászat helyzetéről dr. Roman Safner beszélt. Egy tény bebizonyosodott a hallottakból: a horvát halászat privatizációja elindult. Ha a horvátországi halastavakon – ezeket a gyönyörű, nagy kiterjedésű vízfelületeket valamikor a Magyar Tőzgasdasági Rt. építette az 1920-as években – újra beindul a termelés, akkor rövid időn belül 10 ezer tonna ponttyal jelennek meg a piacon. Ebből viszont a magyar haltermelőknél származik majd hátrány, ezért már most keresni kell a horvátokkal a kapcsolatot. Például abban, hogy megnézzük: miként kapcsolódhatnak magyar cégek a horvát privatizációhoz, a termelési folyamathoz.

Ugyancsak tartalmas előadás hangzott el a cseh halászatról dr. Zdenek Adamec szájából. A csehek sok szempontból hasonló cipőben járnak, mint a magyarok. Lassan nő a termelés, a belső fogyasztás viszont nem, tehát a felesleg a külfiacon jelenik meg. Érdemes feltérképezni a konkurenciát, miként a lengyel, a román és az ukrán halászat várható piaci megjelenését is. Lévai Ferenc azt javasolja, hogy az említett országok halászati szervezeteivel vegye fel a kapcsolatot a Haltermosz. A rákászatról és a balatoni haltenyésztésről hallott előadások színesítették a palettát.

H. Gy.

CORA áruház – Törökbalint fogyasztói árai 2003. év 31–32. hetén (Ft/kg)	
Afrikai harcra – tisztított egész:	759
Afrikai harcra – nyüzött törzs:	929 Akciós
Afrikai harcra – filé:	919 Akciós
Kéksügér, tisztított egész:	999
Pisztráng:	999 Akciós
Lazac filé, friss:	1449 Akciós
Élő ponty:	699
Ponty szelet:	1199
Busa szelet:	719

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

Piaci árak Németországból	
	München euró/kg
Ponty	8,50–9,50
Süllő (filé)	28,90–29,00
Harcra	16,50–20,50
Pisztráng	10,00–15,00

(Forrás: Fisher & Teichwirt 7. sz., Szabó Noémi)

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2003. év 31. hét (július 28. – augusztus 03.) az ország egyes régióiban		
Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	560–580	180–220
Észak-Alföld	540–560	200
Dél-Dunántúl	500–600	-
Közép-Magyarország	550–580	190–200

Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg) 2003. év 31. hét (július 28. – augusztus 03.) az ország különböző piacain		
	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	790	400
Rákóczi tér	800	400
Lehel tér	850	450
Békásmegyér	800	390
Debrecen	800	400
Győr	700	300
Miskolc	780	380
Pécs	750	-
Szeged	670–750	300–350
Szekszárd	690	-
Szolnok	700	350

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

A halászat 2002. évi export-import adatai

Az Európai Unió 15 tagállamához 2004-ben 10 közép-, kelet- és dél-európai ország – köztük Magyarország – is csatlakozik. A most csatlakozók közül egyedül a csaknem negyvenmillióos Lengyelország számít nagy országnak. A tízmillióos Magyarország és Csehország a közepes méretűek közé tartozik, míg a többiek egyértelműen kis országoknak számítanak majd az Unióban. Tíz hónappal az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt érdemes áttekinteni az elmúlt év halászati ágazatot érintő export-import adatait.

A 2002. évi export-import adattáblázatban a termékek a vámtarifaszámoknak megfelelő csoportokban, illetve az Európai Unió országok; a csatlakozó 10 ország; Európa többi országai és a világ többi országai bontásában található. Egy táblázatban belül a négy nagy csoport mindegyikéhez két oszlop tartozik, egyik mutatja a forgalmazott termékek mennyiségét tonnában, míg a másik azok értékét euróban. Külön táblázatban tüntettük fel a forgalmazott mennyiségek százalékos megoszlását vámtarifaszámokként, illetve Európa és a világ többi országai megoszlásában.

Mivel élő hal és haltermék külkereskedelmünket az import uralja, ezért az importadatok ismertetésével kezdjük. A Kereskedelmi Vámtarifa I. áruosztály 3. árucsoportjába, valamint a IV. áruosztály 16. árucsoportjába tartoznak a halak és a halból készült termékek. Így e két árucsoportot mutatjuk be részletesen.

A 0301 vámtarifaszámú árucsoportba az élő hal tartozik. Ebből a legnagyobb tételt a ponty jelenti. Az általunk létrehozott négy nagy csoport közül a csatlakozó 10 ország adta a forgalmazott élő hal összes mennyiségének 85,1%-át, vagyis 465 tonnát.

Csehországból 419 tonna élő ponty érkezett tavaly. 2001-ben 383 tonna pontyot vásároltunk. 2002. január elsejével megszűnt ugyan a behozatali tilalom a pontyra, mégsem következett be ugrásszerű mennyiségi növekedés a ponty importunkban. Érdekes megjegyezni még, hogy a csatlakozó 10 ország közül Szlovákiából és Lengyelországból érkezett pisztráng, 42 tonna, míg az Unió országai közül Olaszországból szállítottak hozzánk nagyobb mennyiségű pisztrángot, 18 tonnát, és 20 tonna egyéb édesvízi halat, zömmel harcsát. A 0301 vámtarifaszámú árucsoportba tartozik még a díszhal és a halivadék is, melyből 37 (18+19) tonna érkezett hazánkba.

A 0302 vámtarifaszámú árucsoportba tartozó friss vagy hűtött hal zöme tengeri hal. Százalékos megoszlásban vizsgálva elmondható, hogy az ebbe az árucsoportba tartozó halmennyiségnek 69%-át az Európai Unió országai; 3,4%-át a csatlakozó 10 ország és 27,6%-át Európa többi országai adták. Az Unió tagállamai közül Franciaország emelkedett ki a beszállított Csendes-óceáni lazac 94 tonna mennyiségével. Az Európa többi országai csoportba Norvégia állt az első helyen (93 tonna lazac), de

meg kell még említeni Horvátországot is, ahonnan 10 tonna körül importáltunk pisztrángot. A csatlakozó 10 ország közül hazánkba egyedül Szlovákia szállított be friss vagy hűtött halat, 8 tonna pisztrángot és 4,7 tonna „másféle” édesvízi halat. Ismerve az elmúlt három év adatait, jelentős mennyiségi növekedés következett be ebben az árucsoportban: 2000. évben 152 tonna; 2001. évben 226 tonna, míg 2002. évben már 380 tonna friss vagy hűtött halat szállítottak be hazánkba.

A 0303 vámtarifaszámú árucsoportba a fagyasztott hal tartozik. A négy nagy csoport százalékos megoszlása a következőképpen alakult: EU országok 9,2%; csatlakozó 10 ország 18,2%; Európa többi országai 2% és a világ többi országai 70,6%. A világ többi országai közül Argentínától 1275 tonna szürke tőkehalat vásároltunk, mely az összes behozott fagyasztott hal mennyiségének 45%-a. Tíz tonna felett szállított be hazánkba még fagyasztott halat Kína, Chile, Peru, USA és Oroszország. A csatlakozó 10 országot vizsgálva elmondhatjuk, hogy Lengyelországból és Szlovákiából főleg hering érkezett, tavalyi évben mintegy 574 tonna mennyiségben; 123 tonnával több, mint 2001. évben.

A 0304 vámtarifaszámú árucsoportba tartozó friss, hűtött vagy fagyasztott halfilé a teljes tavalyi évi importunknak a 27%-át adta. A 0304-es csoport importált mennyiségének a 81%-át a „világ többi országai” tették ki. A 81%-on belül Argentína, Chile volt a fő beszállító, de Uganda is jelentősebb mennyiséggel látta el hazánk halpiacát. A csatlakozó 10 ország közül Lengyelországból 67 tonna fagyasztott halfilét, Szlovákiából 10 tonnát, míg Észtországból 6 tonnát importáltunk. A 0304 vámtarifaszámú árucsoportba tartozó friss, hűtött halfilé (de nem a fagyasztott) és a 0302 vámtarifaszámú árucsoportba tartozó friss vagy hűtött hal összes mennyisége 2002. évben 485 tonna volt, melynek mennyisége az elmúlt három évben ugrásszerűen megnövekedett.

A 0305 vámtarifaszámú árucsoportba a szárított, sózott, füstölt hal tartozik. Százalékos megoszlásban vizsgálva az ebbe az árucsoportba tartozó halmennyiségről elmondható, hogy a teljes behozott mennyiségnek a 9,8%-át az Európai Unió országai; 63,5%-át a csatlakozó 10 ország; 22,7%-át Európa többi és 4%-át a világ többi országai adták az elmúlt évben. A csatlakozó országok közül Lengyelország 87 tonna „máj és ikra szárítva, füstölve...” halkészítményt adott el hazánkban, míg Szlovákia mintegy 6 tonnát. Európa többi országai közül a 22,7%-ot, amely 33 tonna szárított, sózott, füstölt halkészítmény volt, Norvégia szállította Magyarországra.

1. táblázat: Import adatok 2002. évben

Import	EU országok		Csatlak. 10-ek		Európa többi o.		Világ többi o.		Összes	
	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró
0301	46	129	465	781	1	2	35	347	547	1 259
0302	261	1 090	13	31	105	320	1	4	380	1 445
0303	261	436	517	455	55	125	2 005	2 486	2 838	3 502
0304	527	1 345	97	348	216	800	3 556	6 604	4 396	9 097
0305	14	161	93	568	33	312	6	20	146	1 061
0306	49	328	0	0	13	76	94	383	156	787
0307	177	719	6	8	99	335	55	131	337	1 193
1604	1 124	3 205	3 295	5 783	375	944	2 766	4 606	7 560	14 538
1605	95	388	25	64	0	0	7	26	127	478
Összesen	2 554	7 801	4 511	8 038	897	2 914	8 525	14 607	16 487	33 360

2. táblázat: 2002. évi import adatok százalékos megoszlása Európa és a világ többi országai között

Import %	0301	0302	0303	0304	0305	0306	0307	1604	1605	Összes %
EU országok	8,3	69,0	9,2	11,9	9,8	31,5	52,6	14,9	75,0	15,5
Csatlakozó 10 ország	85,1	3,4	18,2	2,2	63,5	0,0	1,8	43,6	19,5	27
Európa többi országai	0,1	27,6	2,0	4,9	22,7	8,3	29,4	4,9	0,0	5,5
Európa összesen:	93,5	100	29,4	19,0	96,0	39,8	83,8	63,4	94,5	48
Világ többi országai	6,5	0	70,6	81,0	4,0	60,2	16,2	36,6	5,5	52

A **0306** vámtarifaszámú **rák és rákfélék** árucsoportba tartozó összes mennyiségnek a 31,5%-át az Európai Unió országai; 8,3%-át Európa többi országai és 60,2%-át a világ többi országai tették ki. A világ többi országai közül Thaiföld (22 tonna), Arab Emírségek (14 tonna), Indonézia (9 tonna), Banglades (10 tonna) és Kína (7 tonna) emelkedett ki. Az Európai Unió országok közül szinte kivétel nélkül mindegyik ország szállított hazánkba rákféléket, de az első két fő beszállító Franciaország és Olaszország volt. Mint ahogy az a táblázatból is kiderül, hazánkba, rákféléket, a csatlakozó 10 ország közül egyik ország sem szállított be.

A **0307** vámtarifaszámú árucsoport rendkívül széles áruskálával rendelkezik, melyek a **puhatestű állatok** közül kerülnek ki. Az Európai Unió országok a teljes puhatestű importunk 52,6%-át; a csatlakozó 10 ország az 1,8%-át, Európa többi országai a 29,4%-át és a világ többi országai a 16,2%-át tették ki. Az Európai Unió mind a 15 tagországa jelen volt piacunkon termékekkel. Egyik legnagyobb mennyiséget a csiga – tengeri csiga kivételével – jelentette, melyet hazánkba Franciaország szállított be. Érdekesség kedvéért érdemes megjegyezni, hogy az Európa többi országai csoportba tartozó országok közül Bosznia-Hercegovinától 26 tonna csigát, míg Romániától 56 tonna pócát és más gerinctelen vízi állatot vásároltunk élő állapotban.

A **1604** vámtarifaszámú árucsoportba tartozó **elkészített vagy konzervált hal; kaviár és halikrából készített kaviárpótló termékek** közül főleg hering és szardínia érkezett hazánkba. Ez az árucsoport a 2002. évi teljes halimportunknak a 46%-át adta. Ezen árucsoportnak a mennyiségi megoszlása a négy csoport között az alábbiak szerint alakult az elmúlt évben: az Unió országai 14,9%, a csatlakozó 10 ország 43,6%, Európa többi országai 4,9% és a világ többi országai 36,6%. A csatlakozó 10 ország közül Lengyelország volt a legjelentősebb (2766 tonna), de a beszállítók között szerepelt még Észtország, Lettország, Litvánia és Szlovákia is. A világ többi országai közül Thaiföld foglalta el az első helyet (2856 tonna), mely Lengyelországgal szinte azonos mennyiséget szállított hazánkba.

Az **elkészített vagy konzervált rák, rákféle, puhatestű és más gerinctelen víziállat (1605)** teljes mennyiségének 75%-a az Európai Unió országaiából érkezett hazánkba az elmúlt évben. Jelentős mennyiséget, 19,5%-ot, a csatlakozó 10 ország közül Lengyelországból importáltunk. A világ többi országai 5,5%-nyi mennyiségű elkészített vagy konzervált rákot és kagylót hoztak be hazánkba.

A 2002. évi halászati ágazatunk importjáról összességében elmondható, hogy a 16 487 tonna mennyiségnek az 52%-át a világ többi országából, míg 48%-át Európa országaiából importáltuk.

3. táblázat: Export adatok 2002. évben

Export	EU országok		Csatlak. 10-ek		Európa többi o.		Világ többi o.		Összes	
	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró	tonna	ezer euró
0301	777	1 984	1 224	1 011	157	215	1	16	2 159	3 226
0303	0	0	2	6	69	119	45	243	116	368
0304	1	3	8	30	28	60	0	0	37	93
0307	559	1 421	141	219	1 111	943	4	49	1 815	2 632
1604	0	0	4	25	49	96	3	7	56	128
1605	267	1 736	0	0	26	217	3	12	296	1 965
Összesen	1 604	5 144	1 379	1 291	1 440	1 650	56	327	4 479	8 412

4. táblázat: 2002. évi export adatok százalékos megoszlása Európa és a világ többi országai között

Export %	301	303	304	307	1604	1605	Összes %
EU országok	36,0	0,0	1,7	30,8	0,0	90,4	36
Csatlakozó 10 ország	56,7	1,7	21,4	7,8	7,8	0,0	31
Európa többi országai	7,3	59,3	76,9	61,2	87,0	8,6	32
Európa összes:	100,0	61	100,0	99,8	94,8	99,0	99
Világ többi országai	0,0	39	0,0	0,2	5,2	1,0	1

A 2002. évi halászati ágazatunkat érintő teljes exportunk 48%-át a 0301 vámtarifaszámú árucsoportba tartozó élő hal tette ki. Ennek mennyisége 2159 tonna volt az elmúlt évben. Élő hal kivétel mintegy 16%-át jelentette a ponty. Ennél sokkal jelentősebb tétel az egyéb édesvízi halként exportált mennyiség, amely mintegy 84%-ot tett ki az élő halon belül. Piaci hal exportunk jelentős volumenét a busa lengyelországi exportja adta (1163 tonna). Fő felvevőink voltak ragadozóból, amurból és törpeharcsából Olaszország, illetőleg pontyból Németország, Belgium és Olaszország. A 2001. évhez viszonyítva, az étkezési élő hal exportunk 679 tonnával csökkent a tavalyi évben. A táblázatban is látható, hogy az ebbe az árucsoportba tartozó teljes kivitt mennyiségnek a 36%-a az Európai Unió országai; 56,7%-a a csatlakozó 10 ország és 7,3%-a Európa többi országai felé irányult. Napjainkban a horgásztavak telepítésére szánt jó minőségű sporthalainkkal vagyunk versenyképesek az európai hal piacon.

Tavaly a **0302** vámtarifaszámú árucsoportba tartozó **friss vagy hűtött hal** kategóriában export nem történt.

A **0303** vámtarifaszámú árucsoportba tartozó **fagyasztott hal** exportált mennyiségének 1,7%-át a csatlakozó 10 ország; 59,3%-át Európa többi országai és a 39%-át a Világ többi országai felé értékesítettük. Az évek óta tartó fagyasztott hal export csökkenés a tavalyi évben is tovább csökkent 69 tonnával az azt megelőző évhez képest. E csökkenés legfőbb oka az izraeli fagyasztott pontyexportunknak a visszaesése. 2000. évben 181 tonna volt, 2001. évben 133 tonna volt, míg 2002. évben már csak 45 tonna volt az Izraelbe szállított fagyasztott ponty mennyisége.

Az elmúlt három év export adatait figyelembe véve, hogy évről-évre mintegy 20 tonnával csökken a **0304** vámtarifaszámú árucsoportba tartozó **friss, hűtött**

vagy fagyasztott halfilé exportált mennyisége. Százalékos megoszlásban vizsgálva a halmennyiséget, elmondható, hogy a teljes kivitt mennyiségnek az 1,7%-át az Európai Unió országai; 21,4%-át a csatlakozó 10 ország és 76,9%-át Európa többi országai exportáltuk az elmúlt évben. Fő felvevő piacok Románia és a Csehország voltak.

A **szárított, sózott, füstölt hal (0305)** és a **rák és rákfélék (0306)** árucsoportok esetében történt ugyan export forgalom, de mennyisége tonnában nem volt mérhető, így ezért nem került be a táblázatba. E két árucsoport export mennyisége a teljes export mennyiségének csupán 1,3%-a.

A **0307** vámtarifaszámú árucsoport termékei a **puhatestű állatok** közé tartoznak. A 2002. évi teljes exportunk 40%-át ez az árucsoport tette ki. Ennek mennyisége 1815 tonna volt. Az 1815 tonnából 1642 tonna csigát a tengeri csiga kivételével exportáltunk az elmúlt évben. Az Európai Unió országok a teljes puhatestű exportunk 30,8%-át; a csatlakozó 10 ország az 7,8%-át, Európa többi országai a 61,2%-át és a világ többi országai a 0,2%-át adták.

A **1604** vámtarifaszámú árucsoportba tartozó **elkészített vagy konzervált hal; kaviár és halikrából készített kaviárpótló termékek** közül főleg tonhalat, makrélát és szardíniát exportáltunk. A táblázatból is jól kitűnik, hogy ennek az árucsoportnak az exportforgalma töredéke, 1,2%-a volt a teljes exportforgalomnak.

A harmadik legnagyobb exporttételt a **1605** vámtarifaszámú **elkészített vagy konzervált rák, rákféle, puhatestű és más gerinctelen víziállat** tette ki. Ennek a mennyisége 296 tonna volt, vagyis 6,6%-a a teljes 2002. évi exportforgalomnak.

Összességében elmondható, hogy a 2002. évi halászati ágazatunk 4479 tonna exportált mennyiségének a 99%-át Európa országaiba értékesítettük, míg csupán 1%-át a Világ többi országába.

Sz. N.

Bajai Népünnepély – a kezdetektől napjainkig

I. Lipót császár 1696. december 24-én adományozta a városi rangot Bajának. Bár írott bizonyítékok nincsenek arra, hogy a város őslakói is szerették a halászlét, de az ott élők vallják, hogy ez mindig így volt. Bizonyára a családi tradíciókból adódik, hogy mind a mai napig hetente legalább háromszor bajai halászlé kerül terítékre. Így nem vitatható, hogy igencsak kedvelték, illetve kedvelik a sajátos bajai recept szerint készülő lét.

1996-ban a város fennállásának 300. évfordulójára készültek és azt méltó módon kívánták megünnepelni lakói. Hosszas fejtegetés eredményeként megszületett a szinte kézenfekvő ötlet: készüljön a 300 éves város tiszteletére a Fötéren 300 bográcsban halászlé! Úgy tudjuk, hogy az ötletadó hazánk akkori londoni nagykövete, jelenleg a Külügyminisztérium helyettes államtitkára, dr. Szentiványi Gábor volt, aki maga is tősgyökeres bajai. Az első rendezvény „Bajai Népünnepély – a halászlé ünnepe a halászlé fővárosában” címmel került megrendezésre és óriási, országos visszhangot váltott ki. (A főzéshez a halat a nagybaracscai Hal Kft. biztosította, ezzel támogatva az eseményt.)

A következő években a bográcsok és ezzel együtt a résztvevők száma is egyre nőtt, s az ünnep híre határokon túlra is eljutott. Az ezredfordulós népünnepély 2017 bográcsos rendezvénye addig soha nem tapasztalt hangulatot teremtett a résztvevő mintegy félszáz ezer embernek. Ugyanakkor megmutatta, hogy – éppen a jó hangulat megőrzése

érdekében – a főzőhelyek számát tovább növelni nem célszerű, s ennek személyi és tárgyi feltételei sem biztosíthatók. Azt követően minden év július hó második szombatján a kétezer bográcsos ünnep, a Bajai Népünnepély. Az esemény pedig elérte célját, hisz a bajaiak szándékaikkal egyezően évről évre megmutatják vendégszeretetüket, s hogy milyen fontosak is az ünnepek.

Béres Béla, a bajai József Attila Művelődési Központ igazgatója, egyben a kezdetektől a rendezvény főszervezője megnyilatkozásai során mindig hangsúlyozza, hogy a Népünnepély nem üzleti vállalkozás, hanem elsősorban a bajai polgárok ünnepe. Az ünnep sajátossága, hogy itt nem nézők vannak, hanem a családok tevőlegesen vesznek részt a főzésben. Mindenkinek megvan a feladata – kicsiktől a felnőttekig. E nemes szándékoktól vezérelt esemény szervezését és rendezését immár negyedik alkalommal támogatja a Haltermelők Országos Szövetsége, mint Aranybográcsos szakmai támogató. A támogatás minden al-

kalommal oly módon valósul meg, hogy a főzők ajándécsomagjaiba bekerülnek promóciós anyagaink (évente más és más), melyekkel a halfogyasztást szeretnénk tovább növelni. Így a főzők kaptak már receptkönyvet, emblémás edényfogó kesztyűt, sapkát, szalvétát, ez évben pedig emblémás bögréink kerültek csomagjaikba. A Szövetség nevében minden évben külön díjat ad át dr. Orosz Sándor igazgató. A mostani különdíj egy kompletten felszerelt és saját promóciós anyagainkkal kiegészített négy személyes piknik kosár volt.

A Szövetség idén is saját főzőhelyet kért és kapott, ahol nagy asztaltársaságot látott vendégül. Ott voltak a Magyar Mezőgazdaság szerkesztőségének munkatársai, az öbuda-i Evezős Sport Klub tagjai, akik ez alkalomból Budapestről a Dunán végig evezve érkeztek Bajára. Útjuk során mindvégig népszerűsítették a halfogyasztás, hiszen gályájukra kihelyezték az „Egyen halat, finom falat! – ponty erre gondoltam” emblémát hordozó molinót. Vendégeink részére kiváló halászlévek készültek Pintér Ferencnek és Czifra Lajosnak köszönhetően.

A halalapot a nagybaracscai Hal Kft. biztosította. S hogy a hal most se maradjon szárazon a „Halételekhez illő borok verse nye” halászléhez illő győztes borát, a Márkvárt Pince 2001-es Szekszárdi Cuvée-jét (Cabernet Sauvignon – Kékfrankos – Merlot – Kékoportó) kóstolhatták a szomjazók. Késő este érkezett az eseményre és meglátogatta főzőhelyünket Németh Imre miniszter úr. Mind ő maga, mind pedig a kíséretében lévő Persányi Miklós, Keller László és Benedek Fülöp nagyszerű eseményként ismerte el a Bajai Népünnepélyt.

Bár mint eddig minden évben az eső most is megérkezett, ám nem tudta elmosni a jó hangulatban lévő tömeget. Erről persze a szervezők is gondoskodtak, hiszen egész este három színpadon a legjobb együtteseket láthattuk-hallhattuk. Éjfélkor a tűzi játék kápráztatta el az ünneplőket, majd most is, mint eddig mindig hajnalig folytatódott a multság. A Népünnepély két jelentős kísérő programját érdemes külön is megemlíteni. Az egyik Zajác Tamás neves bőrműves iparművész kifejezetten erre az alkalomra nyílt tematikus tárlata, míg a másik a magyarországi legnagyobb halfogyások fotóit összegző kiállítás volt. A Bajai Népünnepélyt a Szövetség a 2003. évi halakomák kiemelt eseményei közé sorolta, s ezt molinón a népünnepély szervezői meg is jelenítették.

S. V.

Üzletlánc akció

Az ez évi ágazati marketing-kommunikációs program nagyszabású eseménye lesz az az értékesítés-ösztönző akció, melyet szeptember első két hetében rendezünk a Cora üzletláncban. Az akció keretében valamennyi áruházban akciós áron kínáljuk az alábbi termékeket: élő ponty, ponty szelet, afrikai harcsa szelet és filé, szürke harcsa filé, amúr és pisztráng. A kereskedői tapasztalatokat figyelembe véve a vásárlóerő az akció során, s az ezt követő rövid időszakban (cca. 1 hónap) várhatóan 10%-al növelhető. Az akciós árakon túlmenően a budakalászi Cora áruházra koncentrálnunk, mert itt a többi áruházhoz képest a hazai haltermékek forgalma alacsonyabb. Az akciós ár mellett úgy kívánjuk felhívni termékeinkre a figyelmet, hogy szeptember 13–14-én látványfőzést, kóstoltatást vala-

mint halismerettel, halfeldolgozással, haltisztítással és halételkészítéssel kapcsolatos programokat szervezünk. Az eladáshelyi reklámot promóciós eszközeink, elsősorban az ez évben nagy példányszámban készült recept könyv szétosztásával erősítjük. A látványfőzés során halászlé és afrikai harcsa pörkölt készülnek, s naponta 2000 fő kóstoltatása valósul meg. Az ismeretterjesztő programokat játékos formában, népszerű és ismert személyek bevonásával szervezzük. Az akciót egész oldalon meghirdetjük a Cora 800 ezer példányban megjelenő újságjában és hírt adunk róla a 2 ezer példányban megjelenő és a törzsvásárlóknak megküldésre kerülő Mosoly Magazinban, továbbá a Prima Konyha és a Konyha Magazin hasábjain. Az esemény szervezését és rendezését 6,6 millió forinttal támogatja az FVM Magyar Községi Agrármarketing Centrum Kht.

Sipos Virág

A halászlé és Baja város ünnepe

Ha július második szombatja, akkor irány Baja, ahol több tízezer ember hódol a halászléfőzésnek. Aki csak egyszer is ott volt, az jól tudja, hogy több ez, mint egyszerű hallé főzés. A város apraja-nagyja megmozdul annak érdekében, hogy 2017 bográc alatt este hat órakor egyszerre gyűjtsák meg a tüzet, s alig másfél-két óra múlva jó ízűen megegyék a bográcban főtt ételt. Széll Péter polgármester és Béres Béla főszervező már nem tudja a jövőt elképzelni a népnünpély nélkül, hiszen ez az egyszerű, de igen finom és egészséges étel a város idegenforgalmának a katalizátora. Baja a halászlé fővárosa, így a halászlé ünnepe egyben a város ünnepe is.

A választópolgárok bizalma továbbra is jár Széll Péternek, hiszen nyolcadik éve ül a polgármesteri székben. Ezzel a bizalommal a korábbi tervek is valóra válhatnak, így az idegenforgalmi fejlesztés áll továbbra is a középpontban. Azt szeretnék, ha az idegenforgalom azokra a térségi adottságokra alapozva valósulnának meg, amelyek Baja környékén, a Gemencben, abban a vízi környezetben, ami a város életét sok tekintetben meghatározza, nagyobb figyelmet kapna a helyi turizmusban érdekelt utazási irodák és vendéglátók köre munkájában. Ebben az önkormányzatok részét is minél inkább hangsúlyosabbá kívánják tenni.

Az önkormányzatok szervezői ennek a munkának, s első lépésként kidolgoznak egy öko-turisztikai programot, amelyben a Duna mindkét oldalán lévő önkormányzatok együttműködését várják. Régió és megyehatároktól független itt most a Duna és környezet határozza meg azt a teret, ahol mozogni lehet. Az elmúlt időszakban sokat változott a lehetőség, hiszen elkészült egy olyan kerékpárút a Szent László hídig, amely lehetővé teszi a Duna mindkét olda-

A bajai önkormányzat 14 millió forintos vállalkozói keretet határozott meg a helyi és térségbeli vállalkozók számára abból a célból, hogy az idegenforgalmat fejlesszék, az önerőt kiegészítsék.

lán körbejárni Gemenc legszebb tájait. Fejlődött a kisvasút a Gemenc Rt. jóvoltából, nagyon szép megállóhelyekkel és kiegészítő programokkal. A Duna-Dráva Nemzeti Parkkal együttműködve a Gemencnek egyre több része válik a nagyközönség számára is láthatóvá. A térség önkormányzatai pedig egyre több programot helyi szerveznek, így nem csak egy napon, a Bajai Népnünpélyen lehet gazdag kínálattal fogadni a vendégeket, hanem az év nagyobb részében is. A bajai önkormányzat 14 millió forintos vállalkozói keretet határozott meg a helyi és térségbeli vállalkozók számára abból a célból, hogy az idegenforgalmat fejlesszék, az önerőt kiegészítsék. Így valósult meg az ősi halászlé eszközök bemutatója, a vízi sporttelep kialakítása és sok más hasznos program.

A jövő évi bajai eseményt már egy EU-tag országban szervezik, így a kistérség, a

regionalitás fogalma mindinkább beivódik az önkormányzatok szóhasználatába is. A csatlakozás után a most harmonikusnak mondható együttműködés még inkább felértékelődik. Az uniós programok, támogatási formák pedig éppen az öko-turisztikai jellegű programokhoz nyújtanak kellő anyagi hátteret. Az természetesen a bajaiakban is megfogalmazódik, hogy a csatlakozás nem csak előnyökkel jár, de a bajai térség határ menti szerepe felértékelődhet. A kikötő- és a személyi forgalom három országot érint ebben a térségben, így a határon átnyúló együttműködések is nagyobb hangsúlyt kap. Ha lesz is a csatlakozás negatív hatása, Széll Péterék arra készülnek, hogy mindent, ami előnyös, azt kihasználják. A népnünpélyhez pedig a tagság elnyerése után sok olyan program kapcsolódhat, amely már európai együttműködésre tekinthet vissza. Az ulmi Duna-konferencia beigazolta, hogy Európa-szerte alakul a Duna-menti városok szövetsége. Ulm, Pozsony, Budapest, Baja, Újvidék meghatározó települések a Duna mentén, így ezek együttműködésének köszönhetően a vidékeken szokásos halételek kínálatával bővüljön a fesztivál. A bajai népnünpély alkalmas ad a folklór bemutatására, s talán ez is vonzza majd a térségbe a befektetőket, amire nagy szükségük van.

A Haltermelők Országos Szövetsége által indított marketing programot Széll Péter igen hasznosnak tartja, s egyáltalán nem tekinti az országos halfőző versenyt a bajai népnünpély konkurenciájának. Minden olyan rendezvény, ahol a halfogyasztás értékeit mutatják be – legyen az Budapesten, Tiszafüreden, Tatán, Baján – az közös érdek, hiszen a hal és a halfogyasztás rengeteg előnyt kínál. Ebben Baja régóta példát mutat, hiszen a halfogyasztá-

si szokások itt az országos átlagot messze meghaladó mértékűek.

Béres Béla a Bajai Halkommandó szóvivője – a polgári életben a József Attila művelődési Központ és Ifjúsági ház igazgatója, immár 15 éve – a népnünpély fő szervezője, hiszen a művelődési központ a gazdája a rendezvénynek. Nyolcadik éve megy a program, így már kialakult egy húsz fő szervező gárda. Magán az eseményen további négyszázan vigyáznak a résztvevőkre, biztosítják a feltételeket. A szállítással például külön csapat foglalkozik, hiszen a szemet elszállítása sem egyszerű történet, hiszen több tonna hulladék gyűlik össze ezen az estén. De az asztalok és a padok biztosítása sem egyszerű, hiszen 76 helységről szedik össze a több mint kétezer asztalt és a hozzávaló négyezer padot.

A rendezvény szerkezetén egyelőre nem szeretnék változtatni, viszont a technikai, infrastrukturális feltételeken mindenképpen javítani szeretnék.

Minden pénzbe kerül, szögezte le Béres Béla. Az idei népnünpély költségvetése 24 millió forint, ami nem kevés. Csak a padok, asztalok bérleti díja, szállítása hétmillió forint, de lehetne sorolni a további tételeket, mint például az áram, a vízdíj, a biztosítá-

sok és a többi. Egy-egy ilyen napon mintegy egymillió forint kárt kell a szervezőknek elkönyvelniük. A költségvetés évről-évre nő, de szerencsére a támogatók köre is szépen bővül. (Csak zárójelben: a Haltermosz aranybográcsos támogatója a rendezvénynek, amely mellett az idén további tíz szponzor is elérte ezt a címet.) Az ország legnagyobb gazdasági eseményéről lévén szó, a szervezők minden évben jó eséllyel pályáznak állami támogatásra is. Az idén hat millió forintot nyertek el, s miután 2005-ben lesz tíz éves az esemény, akkorra még több támogatást remélnek.

A rendezvény szerkezetén egyelőre nem szeretnék változtatni, viszont a technikai, infrastrukturális feltételeken mindenképpen javítani szeretnék. Ez igen nagy feladatot jelent, hiszen jelenleg a város infrastruktúrája nem igazán alkalmas az ilyen rendezvényekhez. Minden évben mindent ki kell építeni, s hogy ezt a jövőben elkerüljék, a fő tér kövezetét úgy újítják fel, hogy a csatlakozókat is kiépítik. Tudatosan építik a rendezvény imázsát, összettel az összes ezzel kapcsolatos kiadványukat megújítják. És készülnek a csatlakozás utáni időre is. Szabadban, közterületen, az unión belül is lehet főzni, így tehát a bajai népnünpély sincs veszélyben. Béres Béla bizik abban, hogy eljön az az idő is, amikor az európai polgár egy műanyag kis tányérral és kanállal jelenik meg Baján.

H. Gy.

Unió termelői érdekvédelem (II. rész)

Előző számunkban beszámoltunk az Európai Akvakultúra Szövetség (FEAP) ezévi közgyűlésének eseményeiről, hivatalos programjáról. Ebben a cikkünkben azokat az információkat, érdekességeket igyekszünk közreadni, amelyek a számunkra legfontosabb Édesvízi Akvakultúra Bizottság ülésén kerültek napirendre, vagy az ülések közötti beszélgetések során fogalmazódtak meg, de számunkra érdekesek lehetnek.

A bizottság ülésén a német, a cseh és a magyar küldöttség egyetértett abban, hogy az EU bővítés után az Unió haltermelésében jelentősen meg fog nőni a tógazdasági haltermelés súlya, ami segítheti az ágazat érdekeinek jobb érvényesítését. Ehhez azonban az érintett országok szakmai szövetségeinek közös álláspontra kell kialakítani a legfontosabb kérdésekben. Az érintett delegációk a következők szerint határozták meg azokat a teendőket, amelyekben együttesen kell fellépni az Európai Unió illetékes döntéshozói felé.

Sürgősen lépni kell a halegészségügyi bizottságban is tárgyalt gyógyszer engedélyeztetés kérdésében, nehogy a halas piacon belül is kicsi ponty ágazat számára fontos szerek kimaradjanak az engedélyezettéskből. Bár nem tartoznak a gyógyszerek közé, jelenleg nem tisztázott az EU-ban a halszaporításban használt mesterséges és elsősorban a természetes (hipofízis) hormonok és hormon tartalmú szerek használatának engedélyezése. Ebben a témában a felek megállapodtak abban, hogy az őszi Weitrai Találkozóra előkészítenek egy átfogó tanulmányt. Az egyes szerek engedélyeztetésénél ezen a területen is a FEAP álláspontjából kell kiindulni, amely szerint a Bizottságnak egyszerűsített eljárást kellene lehetővé tennie a haltermelésben alkalmazott készítmények esetében.

Ugyancsak közös feladat a madárkárók, elsősorban a kormoránok elleni közös fellépés, ami már régi téma, de eddig nem járt semmilyen látványos eredménnyel. Itt valószínűleg az egyetlen járható út a kárók enyhítése kompenzációval és beruházások támogatásával. Ezek mértékének növeléséhez azonban együttesen kell fellépni az Unió felé. A magyar küldöttség beszámolt arról, hogy hazánkban 2002. évben elindult az agrár-környezetvédelmi program a haltermelésben és az érdekvédelem célja most az, hogy az Unió csatlakozás időpontjára tovább fejlessze programot. Így a működő programra várhatóan lehívhatóak lesznek az EU ilyen célú támo-

gatásai. A német és cseh delegáció is egyetértett abban, hogy az agrár-környezetvédelmi programokat egyeztetni kell, így a nagyjából azonos rendszerű programokat könnyben el tudjuk majd fogadtatni a Bizottsággal és a nemzeti kormányzati szervekkel is. A cseh kollégák elmondták, hogy sajnos náluk még nem működik semmilyen agrár-környezetvédelmi program, de a védett állatok kártételéért kapnak csekély mértékű támogatást. Jan Huda a Trebonyi Halgazdaság vezetője hozzátette, hogy fontos lehet a jövőben a szélsőséges időjárás okozta természeti károk enyhítéséért közösen lobbizni az EU illetékesek felé. Számukra a túlélést jelentette, hogy a tavaly nyári nagy árvíz után vissza nem térítendő kormányzati támogatást kaptak kieső bevételeik pótlására és a termelés újra indítására.

Az édesvízi bizottság ülésén a résztvevők megállapodtak abban, hogy egységesíteni kellene a pontytermelés statisztikai mutatóit. A FAO rendszer szerint csak a piaci halak adatai kerülnek be a nemzetközi statisztikába, de jelenleg, amikor egyre jellemzőbb a fiatalabb korosztályok belöldi és nemzetközi kereskedelme is, talán szerencsésebb lenne egy részletesebb statisztikai módszer. Ezért a magyar delegáció javasolta, hogy az éves ponty termelést korosztályonként és lehetőleg darab számban is adják meg a FEAP tagszervezetek. Ez azért is fontos lehet, hogy a majdani közös EU pontypiacon elkerülhessük a váratlan piaci kríziseket. Belső piaci krízisek pedig előfordulnak az Európai Unióban is. Tanulságos példa lehet a tengeri keszeg (Sparus aurata) és a tengeri sügér (Dicentrarchus labrax) termelésében és piacán kialakult helyzet. A tengeri ketrecekben tenyésztett fajok termelése hirtelen futott fel a 80%-as

évek elejétől és valamennyi mediterrán ország termelői keresleti piacon értékesíthették termékeiket. Az elmaradott EU régióknak minősülő görög tengerparti területeken különösen nagy lehetőséget láttak a termelés fejlesztésében és a munkahelyek teremtése érdekében jelentős mennyiségű nemzeti forrást is hozzáadtak az EU beruházási támogatásaihoz. Ennek hatására gombamód szaporodtak a farmok, amelyek az elmúlt években már telítették a korábbi keresleti piacot, mára pedig jelentős túltermelés alakult ki. A görög termelők ráadásul teljesen szervezetlenek voltak és gyakran akkor is a termelési költségek alatti áron értékesítették termékeiket, amikor ezt a piaci viszonyok nem indokolták volna.

Az új elnök, a görög John Stephanis jelölése ellen a spanyol delegáció tiltakozott, mivel szerintük a görög termelők koordinálatlan túltermelése tette tönkre a meleg tengeri akvakultúra piacait, amit szerintük nem kellene jutalmazni egy FEAP elnöki pozícióval.

A helyzet megoldására az első lépést a görög termelők azzal tették, hogy létrehozták érdekvédelmi szervezetüket, amely a FEAP keretein belül már tárgyalni tudott a többi termelő ország szövetségeivel. Megállapodtak abban, hogy indítványozzák

az új termelő üzemek EU támogatásának leállítását valamennyi érdekelt régióban, ami meg is történt. Jelenleg egyesült erővel azt próbálják elérni, hogy a felszabaduló forrásokból az EU finanszírozza egy közös marketing program költségeit, amire a Halászati Orientációs Pénzeszköz (HOPE) strukturális alap reformja lehetőséget is ad. A vita azért még nem teljesen ért véget, így kerülhetett sor arra a kis közjátékra, amely a FEAP új elnökének megválasztásakor történt.

A közgyűlésen ugyanis a korábbi elnök lemondása miatt (aki eladja angolna telepét és felhagyja a haltenyésztéssel), új elnököt is kellett választani. Az új elnök, a görög John Stephanis jelölése ellen a spanyol delegáció tiltakozott, mivel szerintük a görög termelők koordinálatlan túltermelése tette tönkre a meleg tengeri akvakultúra piacait, amit szerintük nem kellene jutalmazni egy FEAP elnöki pozícióval. A Szövetség elnöksége és a többi termelő ország ezzel nem értett egyet és hangsúlyozta, hogy éppen a jelölt hívta életre a Görög Akvakultúra Szövetséget és tett sokat a krízis megoldására. A „latinos temperamentum” vita végén, azért mégis egységesen választották meg a küldöttek az új elnököt, míg a mediterrán akvakultúráért felelős alelnök a spanyol Gustavo Larrazabal lett.

A cikk megjelenését az Európai Unió PHARE Access 2000 programja támogatta.

bt

Sürgősen lépni kell a halegészségügyi bizottságban is tárgyalt gyógyszer engedélyeztetés kérdésében, nehogy a halas piacon belül is kicsi ponty ágazat számára fontos szerek kimaradjanak az engedélyezettéskből.